

John Michael Greer: Americké impérium je v bankrotu

infokuryr.cz/n/2023/04/26/john-michael-greer-americke-imperium-je-v-bankrotu

kuryr

26. dubna 2023

Dolar je konečně sesazen z trůnu

Začneme základy. Přibližně 5 % lidstva v současnosti žije ve Spojených státech amerických. Až donedávna tento nepatrný zlomek lidstva ovládal asi třetinu světových energetických zdrojů a vyrobeného zboží a asi čtvrtinu surovin. Nebylo to proto, že by ty věci nikdo jiný nechtěl, nebo proto, že by USA vyráběly a prodávaly něco tak lákavého, že zbytek světa za to dychtil vyměnit své bohatství. Stalo se to proto, že USA jako dominantní národ vnutily zbytku světa nevyvážené směnné vzorce, které jim vynesly neúměrný podíl na bohatství planety.

Tento typ uspořádání není nový. Ve své době ovládalo Britské impérium ještě větší podíl na bohatství planety a Španělské impérium hrálo v minulosti srovnatelnou roli. Předtím existovaly jiné říše, které však nebyly tak dalekosáhlé kvůli omezené dopravě. Mimochodem, nic z toho nevymysleli lidé se světlou pletí. Mocné říše vzkvétaly v Asii a Africe, když lidé v Evropě ještě žili

v doškových hliněných chatrčích. Říše vznikají, kdykoli se národ stane dostatečně mocným, aby ovládl ostatní národy a připravil je o jejich bohatství. Dařilo se jim tak daleko, jak jen to jde, a bezpochyby se jim bude dařit, dokud budou existovat lidské civilizace.

Americké impérium se objevilo v důsledku kolapsu Britského impéria během evropských válek na počátku 20. století. Během těchto hořkých let byla role globálního hegemonu zpochybňována a zhruba v roce 1930 bylo celkem jasné, že nakonec zvítězí Německo, Sovětský svaz nebo USA. Jako obvykle se dva soupeři spojili, aby sesadili třetího, a pak se vítězové obrátili proti sobě a sdíleli konkurenční sféry vlivu, dokud se jeden z nich nezhroutil. Když se Sovětský svaz v roce 1991 zhroutil, USA byly posledním zbývajícím impériem.

Francis Fukuyama v eseji z roku 1989 trval na tom, že USA, které zaujaly první místo, byly předurčeny zůstat tam navždy. To bylo samozřejmě špatně, ale byl Hegelián a nemohl si pomoci. (Pokud vám Hegelián řekne, že nebe je modré, vyhledejte si to.) Vzestup impéria zaručuje, že další uchazeči o stejný status si nabrousí nože. Využijí je také, protože impéria nevyhnutelně porazí: v průběhu času ekonomické a sociální důsledky impéria ničí podmínky, které impérium umožňují. To se může stát rychle nebo pomalu, v závislosti na mechanismu, který každá říše používá k získávání bohatství z dobytých národů.

Mechanismus, který k tomu USA použily, byl důmyslný, ale také krátkodobější než většina ostatních. Zjednodušeně řečeno, USA uvalily na většinu ostatních zemí řadu dohod, které zaručovaly, že lví podíl na mezinárodním obchodu se bude uskutečňovat v amerických dolarech, a zajistily, že stále větší podíl světové ekonomické aktivity vyžaduje mezinárodní obchod. (To je to, co všechny ty řeči o „globalizaci“ znamenaly v praxi.) To umožnilo americké vládě vytvářet dolary z ničeho prostřednictvím obrovských rozpočtových deficitů, což americkým zájmům umožnilo použít tyto dolary k

nákupu obrovského množství peněz na nákup globálního bohatství. Jak přebytečné dolary skupovaly zahraniční centrální banky a korporace,

Problém tohoto systému je stejný jako u všech pyramidových her: jednoho dne vám dojdou zákazníci, které byste mohli přilákat. Stalo se tak nedlouho po přelomu tisíciletí a spolu s dalšími faktory – zejména vrcholem světové konvenční produkce ropy – vedlo k finanční krizi v letech 2008-2010. Od roku 2010 se USA potácely od jedné krize ke druhé. To není náhoda. Pumpa bohatství, která udržela USA na vrcholu globální pyramidy, se zhroutila, protože rostoucí počet národů našel způsoby, jak si udržet větší podíl vlastního bohatství rozšířením svých domácích trhů a vytvořením druhu obchodních bariér, které USA používaly před rokem 1945 budovat vlastní hospodářství. Zůstává jediná otázka?

Když Rusko v únoru 2022 napadlo Ukrajinu, USA a jejich spojenci odpověděli nikoli vojenskou silou, ale ekonomickými sankcemi, které měly ochromit ruskou ekonomiku a srazit Rusko na kolena. Zřejmě nikdo ve Washingtonu nezvažoval možnost, že by k tomu mohly mít co říci jiné národy se zájmem oslabit americké impérium. Samozřejmě přesně to se stalo. Čína, největší ekonomika světa podle kupní síly, dala Washingtonu prostředníček a zvýšila dovoz ruské ropy, plynu, obilí a dalších produktů. Totéž platí pro Indii, která je v současnosti třetí největší ekonomikou světa, a pak více než 100 dalších zemí.

A pak je tu Írán, o kterém je většina Američanů působivě hloupá. Írán je 17. největší národ na světě, více než dvakrát větší než Texas a ještě bohatší na ropu a zemní plyn. Je to také vzkvétající průmyslová velmoc. Země má například vzkvétající automobilový průmysl a staví a vypouští své vlastní satelity na oběžné dráze. Země byla pod přísnými sankcemi USA již krátce po svržení šáha v roce 1978, takže lze předpokládat, že íránská vláda a íránský průmysl znají všechny myslitelné triky, jak tyto sankce obejít.

Bezprostředně po začátku ukrajinské války začaly Rusko a Írán náhle uzavírat obchodní dohody, které Íránu velmi prospěly. Zjevně součástí protislužby bylo, že Íránci sdíleli své těžce získané znalosti o obcházení sankcí s bdělým publikem ruských úředníků. S trochou pomoci Číny, Indie a zbytku lidstva byly sankce během okamžiku odsouzeny k zániku. Dnes sankce poškozují USA a Evropu, nikoli Rusko, ale vedení USA se vmanévrovalo do pozice, ze které nemůže ustoupit. To by mohlo vysvětlit, proč byla ruská kampaň na Ukrajině tak poklidná. Rusové nemají kam spěchat.

Po celá desetiletí byla hrozba vyloučení z mezinárodního obchodu americkými sankcemi velkou palicí, kterou Washington držel nad neposlušnými zeměmi, které nebyly dostatečně malé na americkou invazi nebo dostatečně zranitelné pro operaci změny režimu podporované CIA. Během minulého roku se ukázalo, že tato palice byla vyrobena z balzového dřeva a ulomila se v ruce Joea Bidena. V důsledku toho národy po celém světě, které si myslely, že nemají jinou možnost než používat dolar v zahraničním obchodu, přecházejí na své vlastní měny nebo na měny rozvíjejících se mocností. Doba amerického dolaru jako globálního prostředku směny skončila.

Bylo zajímavé sledovat, jak na to ekonomové reagovali. Jak se dalo čekat, někteří z nich jednoduše popírají, že se to děje – ostatně ekonomické statistiky posledních let to ještě neukazují. Někteří jiní poukázali na to, že žádná jiná měna není ochotna převzít roli dolaru; to je pravda, ale irrelevantní. Když britská libra ztratila podobnou roli v prvních letech Velké hospodářské krize, žádná jiná měna nebyla ochotna tuto roli plnit. Až kolem roku 1970 se americký dolar dokázal prosadit jako měna světového obchodu. Mezitím se mezinárodní obchod neohrabaně potácel a využíval výhod jakékoli měny nebo komoditního swapu, na které se obchodní partneři mohli dohodnout: tedy stejná situace.

Jedním ze zajímavých důsledků změny, k níž nyní dochází, je návrat k průměru globálního rozdělení bohatství. Až do éry Evropské říše leželo ekonomické srdce světa ve východní a jižní Asii. Indie a Čína

byly nejbohatšími zeměmi planety a třpytivý řetězec dalších bohatých zemí od Íránu po Japonsko dokresloval obrázek. K dnešnímu dni lze většinu lidské populace nalézt v této části světa. Velká doba evropského dobývání dočasně nasměrovala velkou část tohoto bohatství do Evropy, zatímco Asii ožebračila. Tento stav věcí se začal hroutit s kolapsem evropských koloniálních říší v dekádě po druhé světové válce, ale některá ze stejných ujednání byla posílena i poté. Nyní se tyto rozpouštějí a Asie je na vzestupu. Do příštího roku budou čtyři z pěti největších světových ekonomik, měřeno paritou kupní síly, v Asii. Páté jsou USA a nemusí být na tomto seznamu o mnoho déle.

Zkrátka Amerika je v bankrotu. Naše vlády od federální úrovně dolů, naše velké korporace a obrovské množství našich bohatých občanů nashromáždily gigantické dluhy, které lze splácet pouze přímým nebo nepřímým přístupem k tokům nezaslouženého bohatství, které USA vysály ze zbytku planety. Tyto dluhy nelze splatit a mnohé z nich ani nelze mnohem déle splácet. Jedinou možností je dluh nesplatit nebo jej nafouknout a v obou případech již nebudou možné dohody založené na obvyklé výši výdajů. Vzhledem k tomu, že dotyčná nařízení zahrnují většinu toho, co je dnes ve Spojených státech považováno za normální životní styl, dopad jejich rozpuštění bude vážný.

Skutečně, 5 % z nás v této zemi se bude muset vrátit k životu jako před rokem 1945. Kdybychom stále měli továrny, kvalifikovanou pracovní sílu, bohaté přírodní zdroje a skromné zvyky, které jsme tehdy měli, může to být bolestivý přechod, ale ne debakl. Problém je samozřejmě v tom, že tyhle věci už nemáme. Továrny byly zavírány v offshoringovém šílenství v 70. a 80. letech, kdy imperiální ekonomika vzkvétala, a kvalifikovaná pracovní síla byla ponechána napospas zlému zanedbávání.

Stále máme nějaké přírodní zdroje, ale nic z toho, co jsme měli kdysi. Skromné návyky? Ty byly vyhozeny do větru už dávno. V pozdních fázích impéria je vykořisťování nezaslouženého bohatství ze

zahraničí mnohem výnosnější než snaha produkovat bohatství doma a většina lidí podle toho řídí své úsilí. Vzniká tak typická pozdně imperiální ekonomika s vládnoucí třídou pyšnicí se fantastickým papírovým bohatstvím, třídou darmožroutů, kteří prosperují z toho, že podporují superbohaté nebo okupují barokní byrokratické systémy, které prostupují veřejný i soukromý život, a drtivá většina populace, která je zbídačená, nevrlá a neochotná hnout prstem.

Dobrou zprávou je, že na to všechno existuje řešení. Špatnou zprávou je, že bude trvat několik desetiletí vážných nepokojů, než se tam dostanete. Řešením je, že se americká ekonomika přizpůsobí produkci generovaného bohatství ve formě fyzického zboží a nefinančních služeb. To se nevyhnutelně stane, když toky nezaslouženého bohatství zakolísají, zahraniční zboží se pro většinu Američanů stane nedostupným a vyrábět věci zde v USA bude opět ziskové. Potíž je samozřejmě v tom, že většina ekonomických a politických rozhodnutí učiněných během století na podporu našeho dřívějšího imperiálního projektu musí být zvrácena.

Nejviditelnější příklad? Metastatický nával vládních, korporátních a neziskových manažerských pozic v americkém životě. V době impéria je to rozumný krok, protože odvádí peníze do spotřební ekonomiky, která poskytuje práci chudým vrstvám. Ve veřejných i soukromých kancelářích se to hemží zástupy úředníků, jejichž práce nepřispívá ničím k národnímu bohatství, ale jejichž výplaty podporují spotřebitelský sektor. Tato bublina již ztrácí vzduch. Je příznačné, že po převzetí Twitteru Elon Musk propustil asi 80 % zaměstnanců této společnosti; další velké internetové společnosti propouštějí pracovní sílu stejným způsobem, i když zatím ne ve stejném rozsahu.

Nedávné šílenství AI pomáhá podporovat stejný trend. Za chatboty stojí programy zvané velké jazykové modely (LLM), které velmi dobře napodobují předvídatelnější použití lidského jazyka. Mnoho úřednických zaměstnání dnes tráví většinu času tvorbou textů, které spadají do této kategorie: smlouvy, právní informace, tiskové zprávy, zprávy v médiích a tak dále. Ta pracovní místa zmizí. Počítačové

programování se ještě lépe hodí k tvorbě textů LL.M., takže se lze také rozloučit s mnoha softwarovými úlohami. Každá jiná forma ekonomické činnosti, která zahrnuje sestavování předvídatelných sekvencí symbolů, čelí stejné krizi.

Další technologií s podobnými výsledky je CGI zobrazování. Společnost Levi's nedávno oznámila, že bude ve všech svých katalogích a reklamách používat snímky CGI namísto vysoce placených modelek a fotografů. Očekávejte, že se totéž rozšíří v celé této branži. Oh, a Hollywood je další na řadě. Nejsme daleko od bodu, kdy program může vzít všechny záběry Marilyn Monroe z jejích filmů a vytvořit nové filmy Marilyn Monroe za nepatrný zlomek toho, co stojí, živý herci, kameramanské štáby a zapojit zbytek. Výsledkem bude drastický pokles vysoce placených pracovních míst ve velké části ekonomiky.

Výsledek toho všeho? Někteří budou křičet, že se nic zásadního nezmění, a jiní budou křičet, že je za námi apokalypsa. To jsou jediné dvě možnosti, které naše kolektivní představivost může zpracovat právě teď. Samozřejmě, že ani jedno se ve skutečnosti nestane.

Místo toho se stane, že střední a vyšší střední třída v USA a v mnoha dalších zemích budou čelit stejnému druhu pomalé destrukce, která se na konci 20. století přehnala přes dělnickou třídu těchto zemí. Propouštění, bankroty, klesající mzdy a benefity a nejnovější high-tech verze nápisu NO HELP WANTED budou následovat v nepravidelných intervalech. Všechny firmy, které vydělávají na zásobování těchto skupin obyvatel, také přijdou kousek po kousku o své příjmy. Komunity se vyprázdní, stejně jako tovární města v americkém Rust Belt a English Midlands před půl stoletím,

Nepůjde o rychlý proces. Americký dolar ztrácí své místo jako univerzální médium zahraničního obchodu, ale některé země jej budou používat v příštích letech. Zrušení regulací, které odvádějí nezasloužené bohatství do USA, bude o něco rychlejší, ale bude to

nějakou dobu trvat. Kolaps dělnické třídy a ničení předměstí bude pokračovat po desetiletí. To je způsob, jakým ke změnám tohoto druhu dochází.

Co mohou lidé udělat v této pozdní fázi hry, je příspěvek, který jsem napsal v Archdruid Report v roce 2012 s názvem „Collapse Now and Avoid the Rush“. V tomto příspěvku jsem varoval, že rozvrat americké ekonomiky a širší projekt průmyslové civilizace kolem nás nabírá na síle a ti, kdo se chtějí připravit, se musí začít připravovat tím, že brzy sníží výdaje, splatí svůj dluh a osvojí si dovednosti potřebné k tomu, aby vyrábět zboží a služby pro lidi, ne pro firemní stroje. Naštěstí někteří tyto věci udělali, ale mnoho dalších obrátilo oči v sloup nebo se vážně zavázalo, že něco udělají, jakmile věci zlevní.

V následujících letech jsem toto varování opakoval a pak jsem se obrátil k jiným otázkám, protože nemělo smysl upozorňovat na blížící se nepořádek, pokud čas jednat již uplynul. Ti, kteří se připravili dopředu, přečkají nadcházející chaos stejně jako kdokoli jiný. Ty, které ne? Shon je tady. Je mi líto, že vám musím říct, že ať zkusíte cokoli, pravděpodobně se o totéž pokusí mnoho dalších zoufalců. Možná budete mít štěstí, ale bude to těžká práce.

Očekávám však, že někteří lidé se vydají jinou cestou. V měsících, které vedly k tomu, že se splnila jakákoli z mých předpovědí, spolehlivě dostávám záplavu komentářů, které mě obviňují, že jsem příliš rigidní a dogmatický ve svých názorech na budoucnost, že se musím více otevřít alternativním možnostem, že úžasné budoucnosti jsou stále v dosahu atd. To jsem slyšel v roce 2008, těsně předtím, než realitní bublina začala praskat, jak jsem předpovídal, a také v roce 2010, těsně předtím, než cena ropy dosáhla vrcholu a začala klesat, také jak jsem předpovídal.

Tančíme na okraji dlouhého útesu do nevíтанé nové reality. Doporučuji čtenářům v Americe a jejím blízkým spojencům, aby se připravili na několik desetiletí bolestivých ekonomických,

sociálních a politických otřesů. Ti, kteří žijí jinde, to budou mít snazší, ale než se trosky přestanou třást a než se z trosek zalátají nová sociální, ekonomická a politická opatření, bude to pořád divoká jízda.

ZDROJ

PRO

PRÁVO RESPEKT ODBORNOST